

AKTUALNI OSVRTI

Razmjena poreznih informacija sa Sjedinjenim Američkim Državama

IRENA KLEMENČIĆ, mag. iur., Institut za javne financije, Zagreb

Hrvatski ministar financija Boris Lalovac i veleposlanik SAD-a u Hrvatskoj Kenneth H. Merten potpisali su 20. ožujka 2015. sporazum o primjeni američkog zakona *Foreign Account Tax Compliance Act* (FATCA). Taj zakon je u SAD-u donesen u ožujku 2010., a odnosi se na izvršavanje poreznih obveza američkih poreznih obveznika nastalih temeljem računa u inozemnim financijskim institucijama.

Porezna uprava SAD-a (*Internal Revenue Service*, IRS) navodi kako je propis usmjeren na sprječavanje nepodmirivanja porezne obveze (eng. *non-tax compliance*) američkih poreznih obveznika koji imaju račune u stranim financijskim institucijama. Primjenom FATCA-e američke bi porezne vlasti bile upoznate sa stranom financijskom imovinom američkih poreznih obveznika te bi oporezivanje takve imovine pridonijelo suzbijanju izbjegavanja porezne obveze.

FATCA predviđa obvezu stranih financijskih institucija da putem nadležnih poreznih uprava dostavljaju IRS-u jednom godišnje izvještaj s podacima o financijskim računima i imovini u vlasništvu američkih poreznih obveznika. Ukoliko strana financijska institucija ne ispuni obvezu, SAD će nametnuti porez po odbitku po stopi od 30% na određena plaćanja iz američkih izvora. Temeljem FATCA-e, financijske institucije u RH obavezne su dostavljati hrvatskoj Poreznoj upravi podatke o računima američkih vlasnika, koji će se dalje proslijediti IRS-u. IRS će također obavijestiti hrvatsku Poreznu upravu o hrvatskim vlasnicima računa u SAD-u.

Jedan je od ciljeva FATCA-e ukidanje bankarske tajne kojom su zaštićeni američki porezni obveznici te se, temeljem FATCA-e, traži od financijskih institucija da u suradnji s poreznim upravama identificiraju američke vlasnike računa i stave na raspolaganje njihova imena, porezne brojeve, adrese, stanje na računu, primitke i isplate. Američki porezni obveznici koji imaju otvorene račune u stranim državama dužni su ispuniti formular 8938 i podnijeti ga uz redovitu poreznu prijavu. Odredbama FATCA-e se također zatvaraju porezne „praznine“ koje su strani investitori koristili za izbjegavanje plaćanja poreza na dividende ostvarene u SAD-u¹.

Postupak sklapanja sporazuma između RH i SAD trajao je od 2012. godine. U **ranijim priopćenjima Porezne uprave** navodi se kako se RH, sukladno stavu većine država članica EU, opredijelila za sklapanje Sporazuma o unaprjeđenju ispunjavanja poreznih obveza na međunarodnoj razini i provedbi FATCA-e temeljenome na reciprocitetu. Preduvjet za primjenu tog Sporazuma je važeći ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji sadrži odredbu o razmjeni informacija ili potpisivanje i ratifikacija

¹ Garufi, S. (2013). FATCA vs. RUBIK: **Two models for Tax information Exchange**.

Konvencije Vijeća Europe i OECD-a o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim stvarima. S obzirom da RH i SAD još uvijek nisu sklopile porezni ugovor, Hrvatska je, za potrebe primjene FATCA-e, morala pristupiti Konvenciji koja se primjenjuje u RH od 1. lipnja 2014. godine.

Vlada RH donijela je 20. veljače 2014. godine Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Vlade RH i Vlade SAD u cilju unaprjeđenja izvršenja poreznih obveza na međunarodnoj razini i provedbe FATCA-e. Porezna uprava bila je zadužena da u pregovorima s nadležnim tijelom SAD-a (*US Treasury*) uskladi tekst Sporazuma te utvrdi moguća izuzeća (npr. izuzeće stambenih štedionica i društava za upravljanje mirovinskim fondovima).

U travnju 2014. na internet stranicama US Treasury objavljen je popis država i jurisdikcija s kojima je sklopljen Sporazum o unaprjeđenju ispunjavanja poreznih obveza na međunarodnoj razini i provedbi FATCA-e. Financijske institucije iz RH morale su se prijaviti na Portal Porezne uprave SAD kako bi dobile Globalni posrednički identifikacijski broj (*Global Intermediary Identification Number*). Sklapanjem Sporazuma 20. ožujka 2015. Započela je primjena FATCA-e između RH i SAD, a dodatnim dokumentima i sporazumima potrebno je regulirati provedbene propise za razmjenu informacija i sigurnosnih mjera za zaštitu povjerljivosti informacija.